

SLOBODNE TEME

48. VANHOSPITALNI MORTALITET SA KOMORBIDITETOM NA PODRUČJU GRADA KRAGUJEVCA

Gajić S¹, Gajić V², Jovanović B², Rašković A²

¹Dom Zdravlja Kragujevac

²Zavod za hitnu medicinsku pomoć Kragujevac

UVOD. Mortalitet je jedini populacioni parametar koji se tradicionalno pratio na nacionalnom nivou. U Srbiji, koja ima umereno niski mortalitet i skoro nulti natalitet, precizni podaci o mortalitetu, njegovim uzrocima i trendovima, neophodni su kako bi preventiva bila usmerena ciljano ka određenim grupacijama stanovništva.

CILJ RADA. Cilj rada je utvrđivanje vanhospitalnih uzroka smrti stanovništva na području grada Kragujevca, uz analizu bolesti koje su doprinele osnovnom uzroku smrti.

METOD. Istraživanje je sprovedeno na osnovu potvrda o smrti koje su nastale van zdravstvene ustanove izdatih od strane 6 lekara mrtvozornika na području grada Kragujevca, u periodu od 01.01. do 31.12.2006. godine.

REZULTATI. Istraživanjem je obuhvaćeno 1159 potvrda, što čini 87,34% svih potvrda izdatih u 2006.godini. U posmatranom uzorku je bilo 49,2% muškaraca i 50,8% žena. Na području samog grada i prigradskih naselja, bilo je 56,95% smrti, dok je u okolnim selima, bilo 43,05%. Najbrojnija je grupa penzionera sa 66,87%, zatim izdržavana lica sa 22,78% i radno aktivna lica sa 10,35%. Najviše umrlih je u starosnoj grupi od 71. do 80. godine, što je 38,65% svih preminulih. Prva polovina godine je iznad prosečnog mesečnog broja (96), dok je druga polovina godine nešto ispod proseka. Na prvom mestu su bolesti srca (CHD) sa 65,75%, na drugom su maligne bolesti (18,90%), a na trećem su cerebrovaskularne bolesti (CVD) sa 7,42%. Nasilne smrti čine 3,88%, a svi ostali uzroci smrti 3,19% slučajeva. U daljoj analizi uzroka smrtnosti napravili smo starosne grupe koje su činili: deca (0-14 godina), omladina (15-24 godina), mlađe

radno stanovništvo (25-44 godine), starije radno aktivno stanovništvo (45-64 godine) i penzioneri (preko 65 godina). Analizom uzroka smrti, nađeno je da mlađe radno aktivno stanovništvo najviše umire nasilnom smrću - 36,84% (7), slede srčane bolesti sa 26,32% (5) i maligniteti sa 21%(4). Analizom uzroka smrti starijeg radnog stanovništva vidimo da su najčešće maligne bolesti - 41,61% (72), za njima slede koronarne bolesti -38,73% (67) i nasilne smrti - 10,4% (18). Najstarija dobna kategorija je najčešće umirala od srca - 70% (673), zatim malignih bolesti - 15% (143), i cerebrovaskularnih akcidenata - 9,35% (90). Komorbiditet čine hipertenzija (14,32%), *diabetes melitus* (9,66%), CVI (4,75%), HOBP (4,66%), prethodne operacije i razne povrede (3,45%).

ZAKLJUČAK. Prosečna starost preminulih muškaraca je 71,335 godina života, a žena je 77,077 godina, što znači da žene žive duže za 5,742 godina. Na nivou Srbije prosečna dužina života za muškarce je 69,0 godina, a za žene 74,5, što znači da Kragujevčani žive oko 2,5 godine duže od republičkog proseka, dok prevalenca mortaliteta odgovara onoj u studiji "Opterećenosti bolestima i povredama u Srbiji" iz 2002. godine. Rezultati ove studije sugerišu pravce zdravstvene strategije, koja bi dugoročno dovela do smanjenja mortaliteta i poboljšanja opšteg zdravlja stanovništva.

Ključne reči: uzroci smrtnosti stanovništva, grad Kragujevac